

A VILÁGGAZDASÁG A XXI. SZÁZAD ELEJÉN

NYERTESEK ÉS VESZTESEK A VILÁGGAZDASÁGBAN

TÖRTÉNELEMBŐL TANULTUK!

ÓKORI TÁRSADALMAK KERESKEDELME

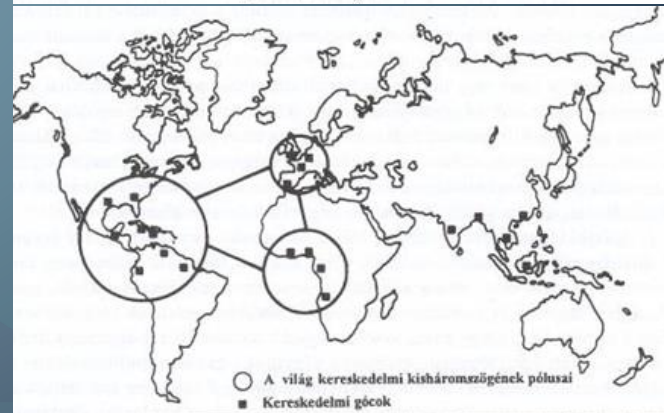
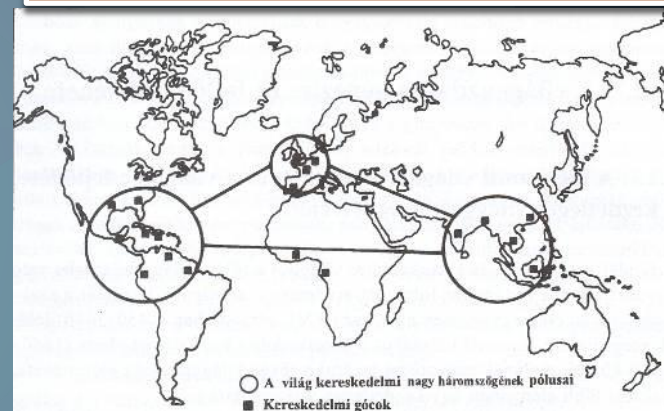
- PÉNZ FELHALMOZÁS
- GAZDAGODÁS
- HÓDÍTÁS

cserekereskedelemmel
kezdődött

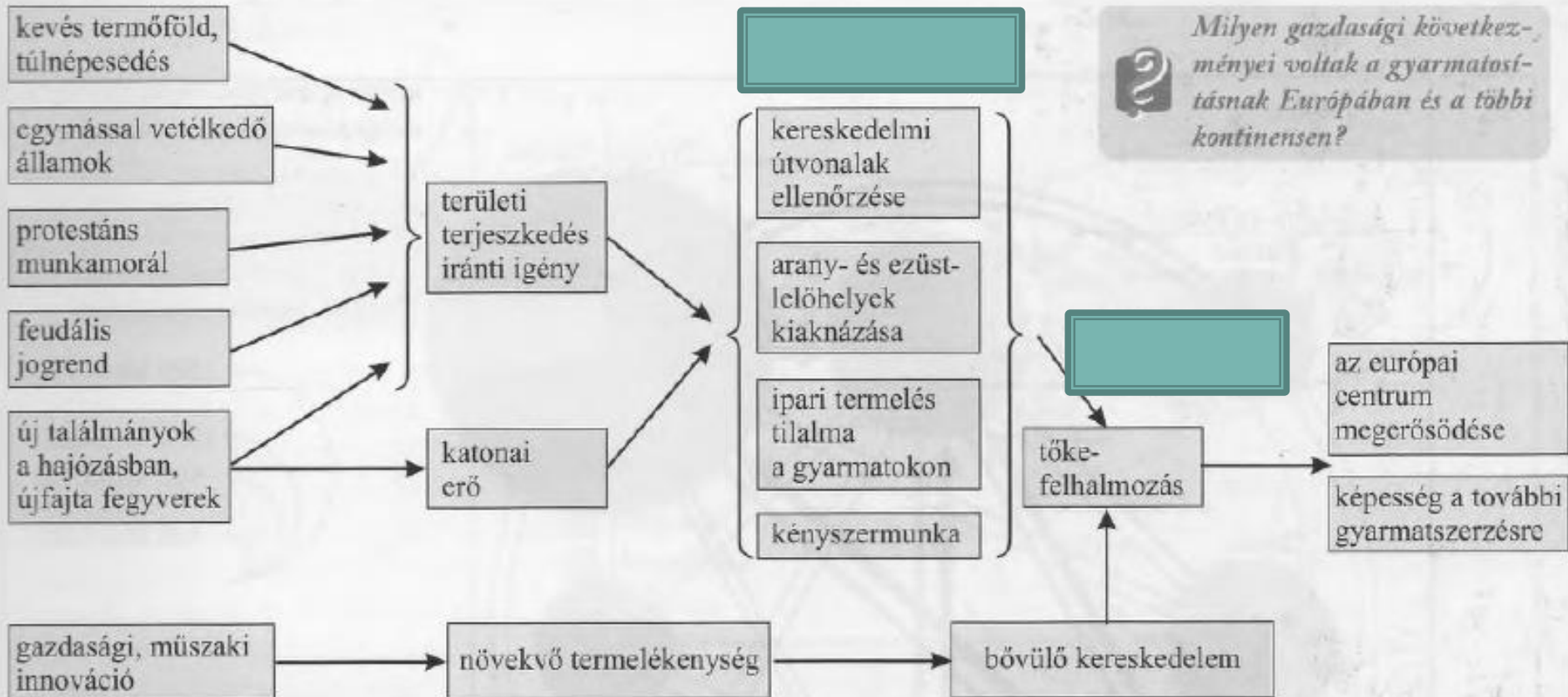
- a termékek és a termények közvetlenül cseréltek gazdát
- természetes árucseré adásvételi áruforgalom (a pénz megjelenésétől kezdve)

NAGY FÖLDRAJZI FELFEDEZÉSEK

- kereskedelem fejlődése
- korai kapitalizmus
- manufaktúrák
- textilipar
- gyarmatosítás kezdete
- nemesfémek

EURÓPAKÖZPONTÚ VILÁGGAZDASÁG KIALAKULÁSA

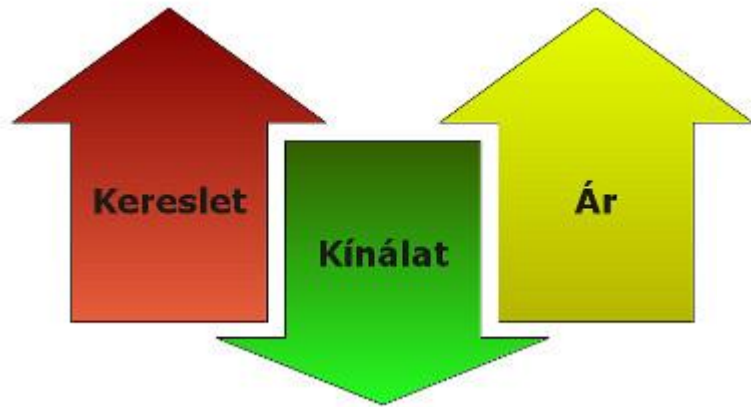

TK.12. ÁBRA

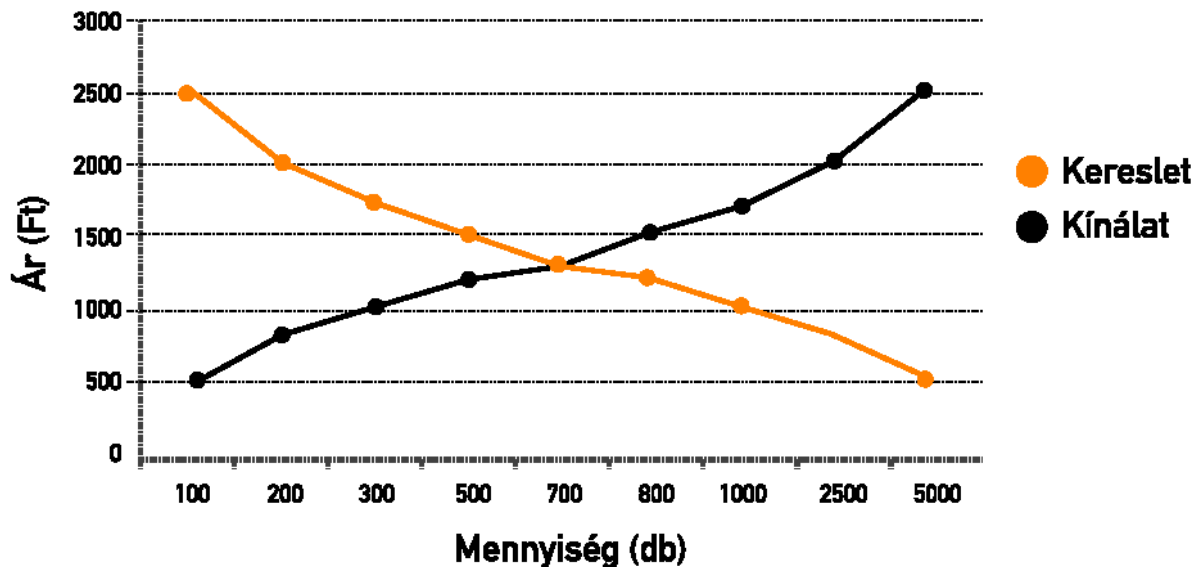
VILÁGKERESKEDELEM: A NEMZETKÖZI KERESKEDELEMI KAPCSOLATOK ÖSSZESÉGE

VILÁGPIAC

Szakszerűen a **piac** a kereslet és a kínálat összessége, egymásra hatása és találkozási helye, módja.

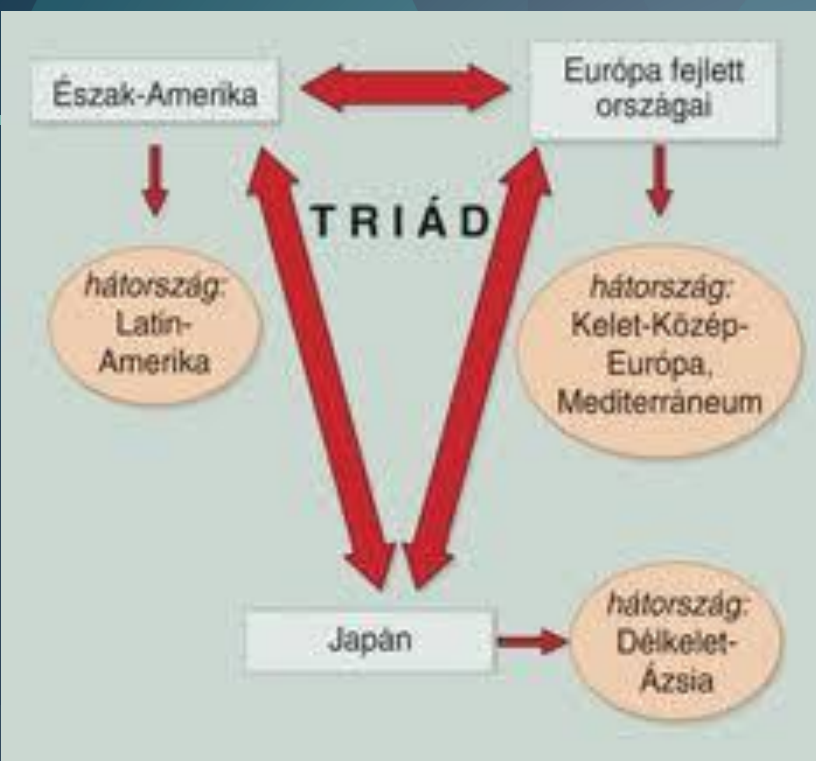

KERESLET - KÍNÁLAT

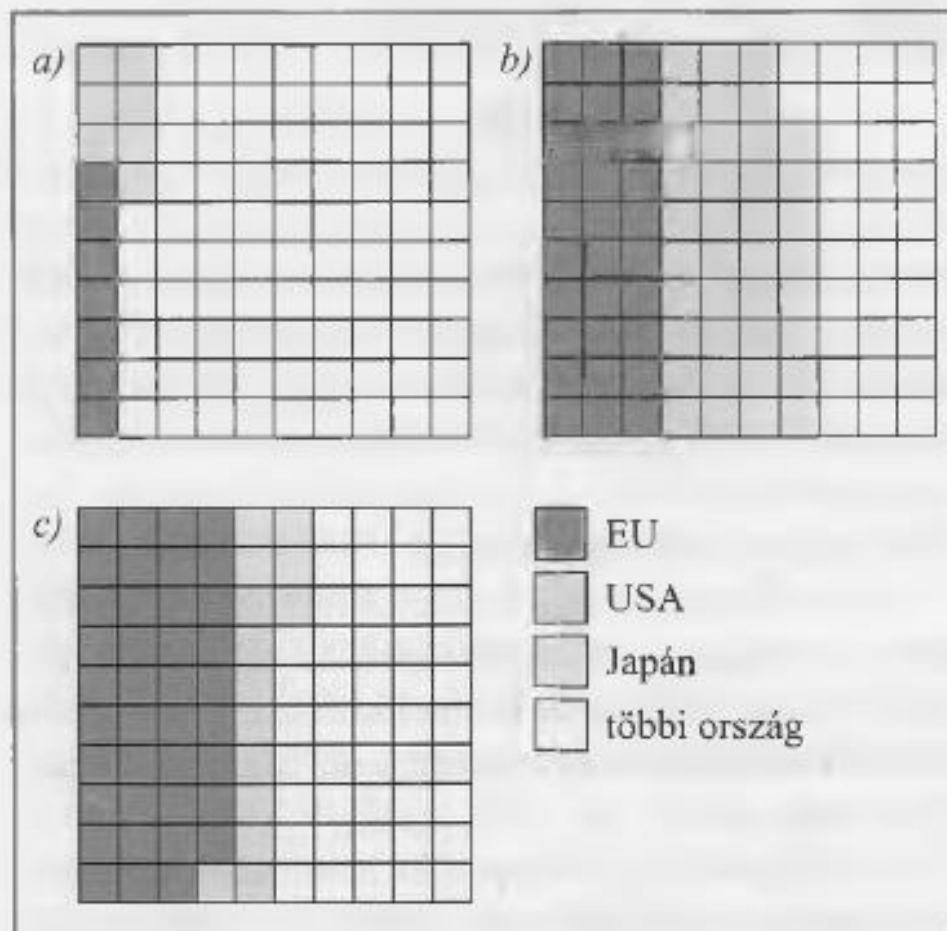

Tk. 11.ábra

Világgazdasági pólusok és erőterek

Hasonlítsd össze az USA, az EU és Japán részesedését a termelésben és a világkereskedelemben belül!

13. ábra: A Triád részesedése a Föld népességéből (a), a világtermelésből (b) és a nemzetközi kereskedelemből (c)

a globális világgazdaság földrajzi szerveződésének legfontosabb elemei:

- a földrajzi helyzet relatív értelmezése az elsődleges
- centrumokhoz való közelség
- centrumoktól való távolság
- ténylegesen (mert pld. a szállítási távolság fontos)
- virtuálisan (Internet ki van-e építve)
- ez kapcsolatteremtő képességet is magában rejt

- az áramlások irányai is fontosak:
  - működőtőke-befektetések
  - pénzügyi átutalások
- világvárosok és nagyvárosok rendszere a fontos

Centrum , periféria viszonylagos
mihez képest vizsgálom

Centrum:

- ✓ Fejlett országok
- ✓ Korszerű
- ✓ Irányító szerep a világ gazdasági rendszerére
- ✓ Befolyás nemzetközi kereskedelemre, tőke és pénz mozgás
- ✓ Magas fokú integráció
- ✓ Magas fokú infrastruktúra

Félperiféria:

- Centrumtól távolabb Központi államok
- „háttérországai”
- Erőforrást, piacot,
- terjeszkedési területet biztosítanak

Periféria:

- ❖ Peremvidékek
- ❖ Fejlődő országok
- ❖ Világgazdaságtól nagymértékben függenek
- ❖ Passzív szerepet töltenek be

A 21. század geopolitikai erőviszonyai – A 21. század többpólusú világa

© Bernek Agnes - Zentai László, 2010

I. Az atlanti erőter

- Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Övezet (NAFTA)
- Európai Unió (EU)
- Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)

II. A formálódó eurázsiai erőter

- Független Államok Közössége (CIS)
- Sanghaji Együttműködési Szervezet (SCO) állandó és megfigyelő tagok
- Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN)

III. Az arab-izlám társadalmi tér

- Iszlám Konferencia Szervezete (OIC)
- Öböl Menti Együttműködési Tanács (GCC)

IV. Az alakuló új afrikai erőter

- Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC)

V. A formálódó dél-amerikai erőter

- Dél-amerikai Közös Piac (MERCOSUR)
- Andok Csoport (CAN)

VI. A „G-20”-ak országal

- **G20**
(Lásd jelmagyarozat!)

Tankönyv szövege alapján készíts jegyzetet a duális gazdaságról!

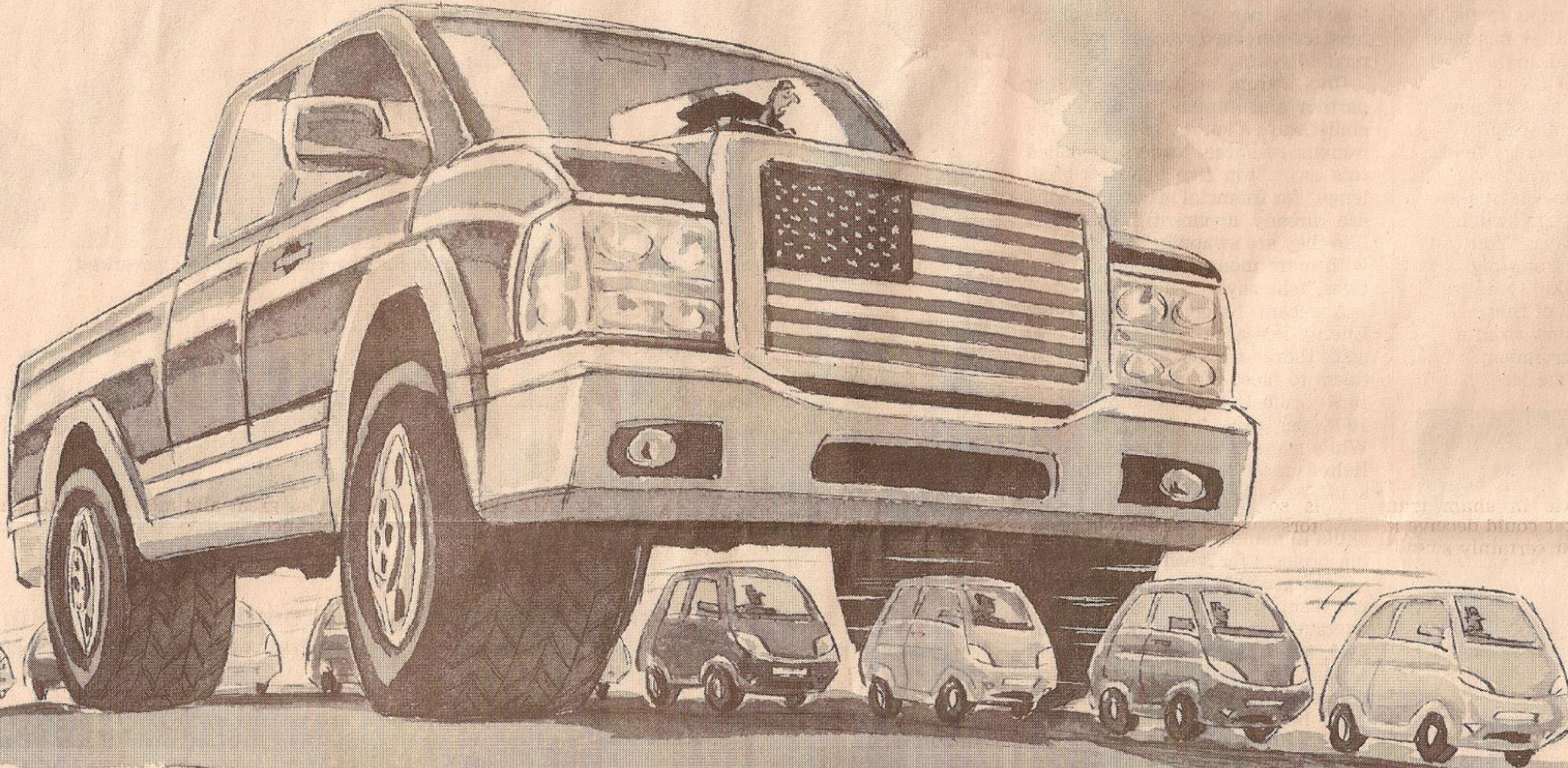
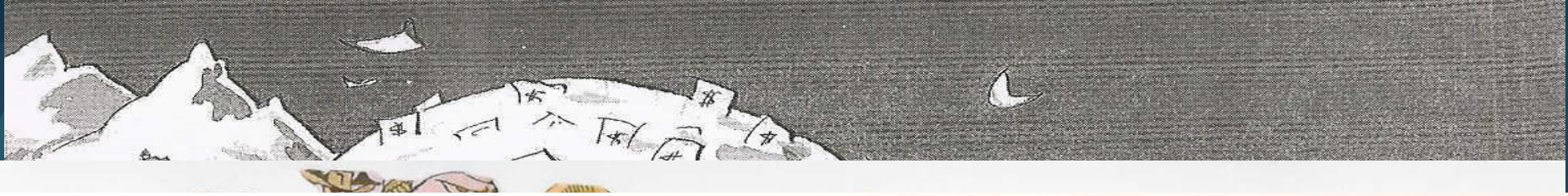
1. periféria fogalmát húzd alá!

2. **Tradicionális szektor** duális gazdaság

Ártermelő szektor

3. A kivitel szerkezete: egyoldalú.....
kiszolgáltatottság a VP árakkal szemben

Policentrikus világgazdaság

Instagram Pinn

ADÓSSÁGVÁLSÁG

ADÓSSÁG KIALAKULÁSA OLVASSA EL A TK. SZÖVEGÉT!

- Az országok hitelfelvétele:
  - külföldi hitelfelvétel oka
  - nagyszabású gazdaságfejlesztési program
  - az ipar termelési szerkezetét átalakítja
  - magas színvonalú termék előállítása (tőke- és technológiaigényes ez) - exportálása
  - -az ország bevételehez jut
- - adósságszolgálati terhet állja visszafizeti az aktuális részletet és a hitelt
- - ásványkincseket tárnak fel (energiahordozó vagy nyersanyag)
- - bányákat nyitnak
- - exportból bevétel és visszafizetés

- tehát akkor indokolt a hitelfelvétel, ha

- - a gazdasági termelés jelentősen megnő
- - a gazdasági szerkezet átalakul
- - az exportbevételek emelkednek
- - ekkor az adósságszolgálati terhek nem jelentenek problémát
- - ez a „természetes” hitelfelvétel

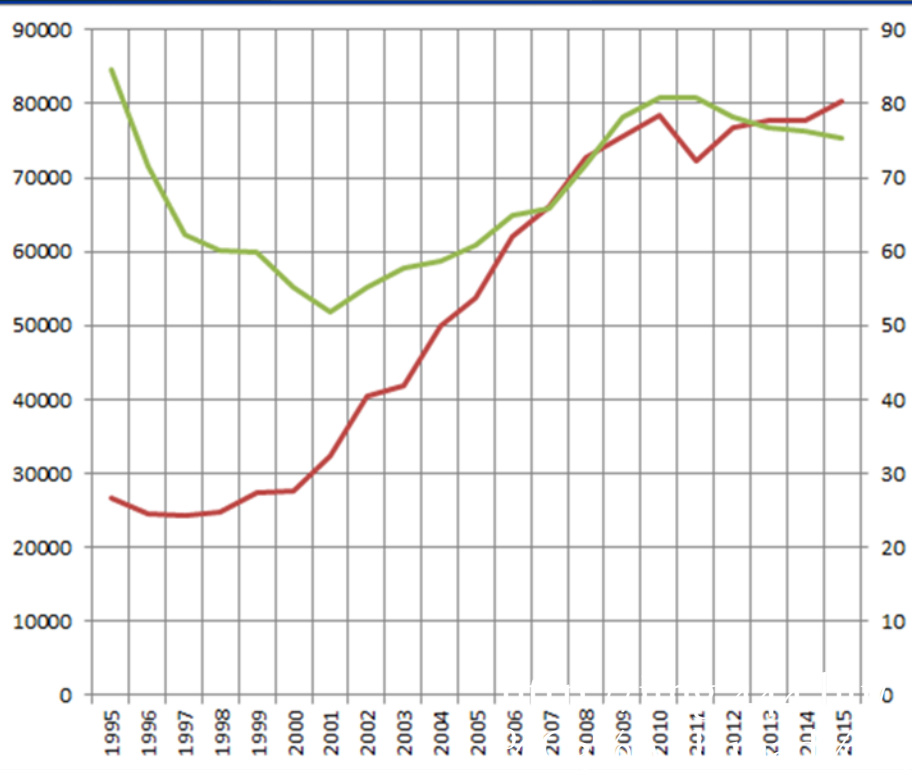

Az országok eladósodása

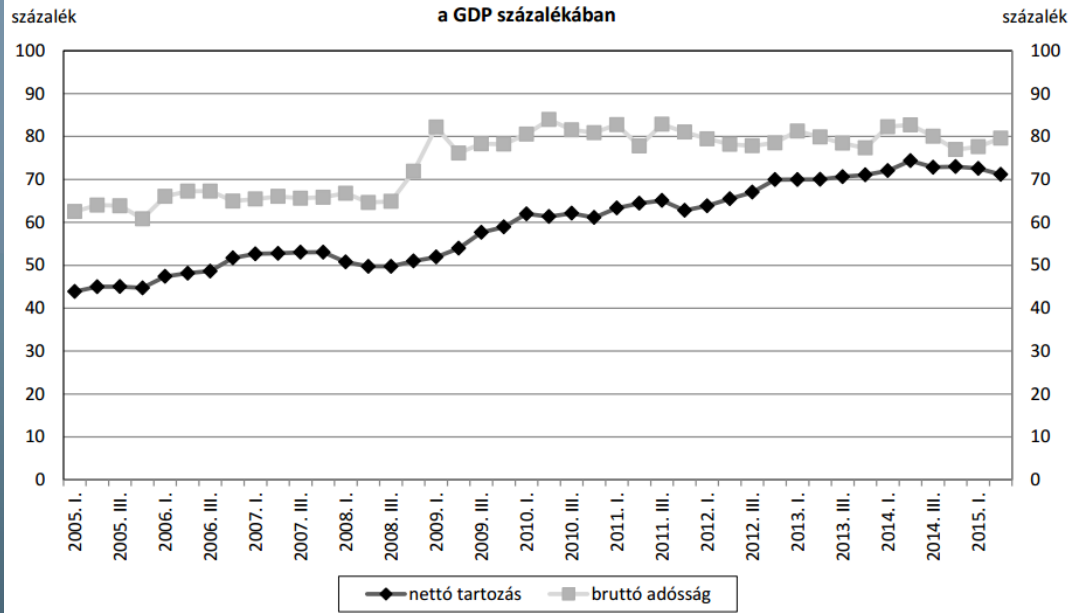
- eladósodás
  - ha az adósság összege gyorsabban növekszik, mint az a forrás, ami fedezi az adósságszolgálati terhet
- eladósodott ország
- nemzetközi hitelforgalomban tartósan hiteleket vesz fel
- fizetési kötelezettségének önerőből nem tud eleget tenni
- vagy csak nagy gazdasági-társadalmi áldozatok árán

MAGYARORSZÁG

Az államháztartás "maastrichti" adóssága és nettó tartozása+ a GDP százalékában

Érdekes vetni egy pillantást arra, melyik országok küzdenek a legnagyobb adóssággal.

Ennek két fő mutatója van, az egyik az államadósság. Ha egy ország kormánya tartósan többet költ, mint amennyi bevétele van, azt az államadósság növekedésén lehet lemérni.

Másik ilyen mutató a debt-to-GDP. Ez nem csak a szokásos államadósságot tartalmazza, hanem az ország teljes adósságállományát: az állami, vállalati és magánhiteleit együttesen.

Először nézzük a 20 legeladósodottabb nemzetet az államadósság szempontjából.

Magyarország lecsúszott erről a listáról, mert “csak” a 26. legnagyobb államadósságával bíró ország a 143 közül.)

20. helyezett: Kanada 89.1%-os államadósság a GDP arányában.
19. helyezett Egyiptom 89,2%
18. helyezett Egyesült Királyság 90,1%
17. helyezett Izland 90,2%
16. helyezett Barbados 92%
15. helyezett Franciaország 93,9%
14. helyezett Spanyolország 93.9%
13. helyezett Cape Verde 95%
12. helyezett Belgium 99,8%
11. helyezett Szingapúr 103,8%

10. helyezett Egyesült Államok 104,5%
9. helyezett Bhutan 110,7%
8. helyezett Ciprus 112%
7. helyezett Írország 122,8%
6. helyezett Portugália 128.8%
5. helyezett Olaszország 132,5%
4. helyezett Jamaica 138.9%
3. helyezett Libanon 139,7%
2. helyezett Görögország 173,8%
1. helyezett Japán 243,2%

Érdekes, hogy a listán leszámítva néhány szigetállamot és az egy szem kakukktojás Egyiptomot, vagy a háború sújtotta Libanont, csak gazdag, fejlett államok vannak és a 20 legeladósodottabb országból fele európai.

Sokkal beszédesebb a teljes adósságot figyelembe vevő sorrend. Hogyan néz ki a lista, ha egy ország teljes adósságállományát figyelembe vesszük? (magánszemélyek+cégek+állam)

20. helyezett: Malajzia 222% a GDP arányában, 49 százalékpont emelkedés 2007 óta.
19. helyezett Ausztria 225% 29 százalékpont emelkedés 2007 óta.
18. helyezett Magyarország 225% 35 százalékpont emelkedés 2007 óta.
17. helyezett Dél-Korea 231% 45 százalékpont emelkedés 2007 óta.
16. helyezett USA 233%
15. helyezett Finnország 238% 62 százalékpont emelkedés 2007 óta.
14. helyezett Norvégia 244% 13 százalékpont emelkedés 2007 óta.
13. helyezett Egyesült Királyság 252% 30 százalékpont emelkedés 2007 óta.
12. helyezett Olaszország 259% 55 százalékpont emelkedés 2007 óta.
11. helyezett Franciaország 280% 66 százalékpont emelkedés 2007 óta.
10. helyezett Svédország 290% 50 százalékpont emelkedés 2007 óta.
9. helyezett Dánia 302% 37 százalékpont emelkedés 2007 óta.
8. helyezett Spanyolország 313% 92 százalékpont emelkedés 2007 óta.
7. helyezett Görögország 317% 103 százalékpont emelkedés 2007 óta.
6. helyezett Hollandia 325% 62 százalékpont emelkedés 2007 óta.
5. helyezett Belgium 327% 61 százalékpont emelkedés 2007 óta.
4. helyezett Portugália 358% 100 százalékpont emelkedés 2007 óta.
3. helyezett Szingapúr 382% 129 százalékpont emelkedés 2007 óta.
2. helyezett Írország 390% 172 százalékpont emelkedés 2007 óta.
1. helyezett Japán 400% 64 százalékpont emelkedés 2007 óta.

HITEL

- RÖVIDTÁVÚ
- Tűzoltás
- Magas kamatra
- Viszonylag kisösszeg
- Lehet, hogy fix kamatizású
- Max:5 év!!!

Pénzre van szüksége?

Akár gyorsan hozzáférhető összeget keres,
akár hosszútávú céljait szeretné megvalósítani

Kérjen visszahívást

- HOSSZÚTÁVÚ
- Befektetés jellegű
- Viszonylag alacsony kamatra
- Több évtizedre szóló tozású

HOGYAN KERÜLJEM EL AZ ADÓSSÁGCSAPDÁT?

ADÓSSÁGMENEDZSMENT
ÉS LIKVIDITÁSKÉZELÉS
ÖNKORMÁNYZATOK
ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI
INTÉZMÉNYEK
RÉSZÉRE.

2011. február 9. - <http://egynaposprogramok.dft.hu>

Az adósságválság kialakulása

- - az eladósodott országok álláspontja:
- nem tisztán a hibás gazdaságpolitika felelős ezért a folyamatért
- (Nyitott gazdaságú országok, VG folyamatok)
- **- ennek a gazdaságpolitikának a jellemzői:**
- **felvett hitelekkel- az elavult termelési ágazatok fenntartása**
- **a lakosság fogyasztási színvonalának fenntartása**
- **az államháztartási hiány előteremtése**
- a nemzetközi pénzügyi szervezetek hibásnak tartják a hitelek ilyen célú felhasználását
- független kutatók szerint:
- a világméretű eladósodásban a világgazdasági tényezők szerepe fontos

A felhalmozódó adósság következményei:

- Adósságcsapda
- Adósságspirál
- Hitelképesség
- Adósság átütemezés
- Külső adósságállomány
- Csődeljárás

A MULTIK ÉS A GLOBALIZÁCIÓ

Tk. 20.oldaltól 23. oldalig

MI A GLOBALIZÁCIÓ?

A világ kultúrájának, gazdaságának és infrastruktúrájának integrációja és demokratizálódása, amely a transznacionális beruházások, az információs és kommunikációs technológiák gyors elterjedése, és a szabad piacnak a lokális, regionális és nemzetgazdaságokra gyakorolt hatása révén megy végbe.

GLOBALIZÁCIÓ

Gazdasági aspektusból a globalizáció nem más, mint: „A termelés és fogyasztás új térbeli szerkezete, az áruk, a szolgáltatások, az emberek, a pénzügyi tranzakciók, a normatív intézmények, a magatartási minták, a tudás, az információ világméretű terjedése.”

TNC – TRANSZNACIONÁLIS VÁLLALAT vagy MULTINACIONÁLIS VÁLLALAT?

MULTI

- ❖ tulajdonosai több nemzetből kerülnek ki
  - ❖ Nike: Phil Knight, Bill Bowerman tulajdonában vannak, bár több országban is folytatnak tevékenységet.
  - ❖ legdinamikusabban fejlődő vállalkozások közé tartoznak
- OKAI:**
- ❖ a vállalat egyes piacokon gazdasági erőfölényre tehet szert
  - ❖ képes például veszteségeinek országok közötti átcsőportosítására

TNC

- vállalatok tulajdonosai egy nemzetből kerülnek ki
- **JELLEMZŐI**
  - a termelés feletti ellenőrzési joguk több nemzetgazdaságra terjed ki
  - kihasználják az egyes országok/régiók közötti különbségeket
  - a profitra való törekvés miatt ott gyártatják a termékeket, ahol a leghasznosabb ez
    - „költségminimalizálás” és „profitmaximalizálás” (GLOBÁLIS PROFIT)

OLVASD EL A TK SZÖVEGÉT – JEGYZET KÉSZÍTÉS

- A MAMMUTVÁLLALATOK ÁTLÉPNEK AZ ÁLLAMHATÁROKON – TESZIK EZT, ANNAK ÉRDEKÉBEN HOGY:
  1. MAXIMÁLISAN KIHASZNÁLJÁK AZ ELTÉRŐ TERMÉSZETI ADOTTSÁGOKAT
  2. AZ ELTÉRŐ KÉPZETTSÉGŰ HUMÁNERŐFORRÁSOKAT AZÉRT
  3. HOGY A LEGKISEBB KÖLTSÉGGEL A
  4. LEGNAGYOBB PROFITOT (HASZNOT) ÉRJÉK EL.

GLOBALIZÁCIÓ FOLYAMATA

TK.22.O.

1. INFORMÁCIÓ ROBBANÁS:A

tömegkommunikációnak is köszönhetően a globalizációnak már egy új jelentése terjedt el, amelyben az internet fejlődésén, a kommunikáción, a kereskedelem, a pénzpiacok, a nemzetek feletti vállalatok egész bolygóra való kiterjedésén van a hangsúly.

2. PÉNZTŐKE, TERMELŐEGYSÉGEK AKADÁLYTALAN ÁRAMLÁSA

3. A VILÁG, MINT GLOBÁLIS TELEPÜLÉS

- 4. GLOBALIZÁCIÓ, MINT KOCKÁZATKÖZÖSSÉGA
földi ökoszisztéma teherbíró képessége azonban véges,
nem viseli el a végtelen növekedést.
(növekvő környezeti terhelés, szennyezés)
- A világméretű gazdaság egyre gyorsuló fejlődésének az
előnyös hatásai mellett **káros** globális problémák is
felmerülnek pl.:
  - globális felmelegedés
  - az üvegházhatás fokozódása miatt, ózonlyuk
  - savas esők
  - a tengerek szennyezése
  - a levegőszennyezés
  - az erdők pusztulása,
a természeti erőforrások kimerülése
  - urbanizációs válság

GLOBALIZÁCIÓ KEDVEZŐ ÉS HÁTRÁNYOS KÖVETKEZMÉNYEI

Pozitív hatások

- - Tudományos, technikai vívmányok
- kultúra exportja
- - Szabályozás és

Ellenőrzés rendszerének fejlődése

- - Az egész emberiségre kiterjedő szolidaritási formák kialakulása

Negatív hatások

1. Elmélyíti az egyenlőtlenségeket
2. - Helyi (gazdasági, politikai, háborús) válságok világméretűvé válhatnak
3. Felszínre hozza a Civilizációs konfliktusokat
4. Általánossá teszi a

- A globalizáció tehát azokra az országokra hat pozitívan, amelyek
- politikailag stabilak,
  - infrastruktúrájuk elfogadható,
  - oktatási színvonala jó,
  - rendelkezik képzett mérnökökkel, szakmunkásokkal.

INTEGRÁCIÓ

Az integráció kifejezés általános értelemben egységesülést, beilleszkedést, vagy beolvasztást, hozzácsatolást jelent.

Az integrációnak több formája, célja, módja létezik.

Társadalmi integráció

Gazdasági integráció: szintjei

Regionális integráció

Politikai integráció

preferenciális
vámövezet

szabadkereskedelmi
övezet

vámunió

közös piac

gazdasági és
monetáris unió

EURÓPAI UNIÓ

TNC-K A GLOBALIZÁCIÓ ZÁSZLÓVIVŐI

MINDENNAPI PÉNZÜGYEINK

A PÉNZ

- A pénz fogalma, funkciói és a fogalmának egyértelmű meghatározása meg

1. fizetési eszköz

- - fizetés megtörténteikor cserél gazdát ⇒

- csereeszköz

2. közvetítő eszköz

- ## 3. összehasonlító eszköz
- mint fizetési egységgel mindennek kifejezhetjük pénzzel az értékét

- összehasonlítást tesz lehetővé

4. értékmegőrző

- - megtakarítást tesz lehetővé (vagyontartás egyik formája ez)

A PÉNZ FORMÁI

- **árupénz:** egy speciális árura alapozott pénzrendszer
- kezdetben: szarvasmarha, dohány, olívaolaj, bor
- 19. századtól: kizárólag fémpénzek voltak (arany- és ezüstérmék)
- **papírpénz**- könnyebben tárolható
  - könnyebben szállítható
  - könnyebben megállapítható az értéknagysága (a nyomtatott zérusok számából)
- készpénz: - bankjegyek - érmék (kisebb értéknagyságúak)
- **hitel- vagy bankszámlapénz: (FANTOM PÉNZ)**
- fizetéseket bankszámlára utalják át
- vásárláskor a fizetés:- hitelkártyával - pénzt vehet fel róla- fizethet vele
  - csekkel- interneten keresztül vásárláskor levonhatják bankszámlájáról

AZ INFLÁCIÓ

- az árak általános és tartós növekedése

- a forgalomban lévő pénz mennyisége meghaladja a

- szükséges mennyiséget

- az inflációt kiváltó tényezők:

- megnő az áruk és a szolgáltatások iránt a kereslet

- főleg háborúk utáni időszakban alakul ki „kereslet által húzott infláció”

öltségnövekedés okozta

A DEVIZAPIAC ALAPVETŐ FOGALMAI

az egyes országok pénzneme eltér egymástól

- valuta:

- valamely idegen ország törvényes fizetési eszköze, konkrét pénzneme
- az ország pénze a nemzetközi forgalomban

- deviza:

- szélesebb fogalom, mint a valuta
- nemzetközi elszámolás, követelést vagy tartozást utalvány, átutalás, hitellevél

- konvertibilis valuta:

- szabadon átváltható
- a valutaárfolyam

Deviza	Árfolyam
EUR	280,11
USD	209,93
CHF	212,74
GBP	329,36
JPY	246,50
RUB	6,77

Közép	Árfolyam
Közép	280,11
Valuta vétel	273,11
Valuta eladás	287,11
Deviza vétel	277,31
Deviza eladás	282,91

- a valuta leértékelődése az árfolyam növekedését jelenti

Az értékpapírok formái

okiratok, amelyek tulajdonosai
pénzbeli követelésekkel léphetnek fel
az értékpapírt kibocsátó szervezettel szemben

- részvények, - kötvények, - állami értékpapírok

- **részvények**- részvénytársaságok bocsátanak ki alapításukkor vagy az alaptőke megemelésékor

- **részvénytársaság:- vállalkozási forma ipari és/vagy kereskedelmi tevékenységre**

- **tőkéje a tagok által birtokolt részvényekben oszlik meg**

- a részvényesek egyben tulajdonosok is :tulajdonosi joguk a részvényeik értékéig terjed

- évente választ a közgyűlés igazgatótanácsot, amely irányítja az

üzlet, a közgyűlésre kerülő nyereség arányos része a részvénytulajdonosoké

KÖTVÉNYEK

- adósságleveleknek
- kibocsátók:
  - bankok
  - részvénytársaságok
  - az állam is
- kötelezettséget vállalnak, hogy a kötvényen feltüntetett pénzüsszeget, kamattal együtt visszafizetik határidőre
- a vállalatok a fejlesztéshez szükséges pénzüsszeget megszerzése érdekében

Jóváhagyva a Biztosító Magánvállalatok m. Kir. Állami Felügyelő Hatósága által 1939. december 28-án kelt. 17488/1939 F. H. sz. rendelettel.

BIZTOSÍTÁSI KÖTVÉNY

A család jövőjének biztosítása a családó kötelessége és lelki nyugalmanak záloga.

Legnagyobb Istenáldás az előrelátás
Leghölesebb előrelátás a biztosítás.

675185.....sz.

mely szerint őzv. Venczel Jánosné ar
szül. 1902. év r-palotai, Büthory u. 11. lakos, mint
a „TOLNAI VILÁGLAPJA” előfizetője, a „Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Részvénytársaság” budapesti céggel mint szerződéssel kötött 122.300. számú csoportos biztosítási szerződés tartamának idejére és a nevezett előfizető által aláírt megrendelőlap alapján a túlórali feltételek mellett 1940. ju. 15. -től kezdődőleg halálesetre biztosítva van bemutató
kedvezményezett javára mindaddig, amíg a nevezett lap előfizetője marad és az előfizetési díjjal hátralékban nincs.
Budapest, 1940. ju. 15.

MAGYAR ÉLET- ÉS JÁRADÉK-BIZTOSÍTÓ INTÉZET
MINT SZÖVETKEZET

St. Károly
St. Károly

Magyar Élet- és Járadék-Biztosító Intézet

ÁLLAMI ÉRTÉKPAPÍROK

- az állam által kibocsátott kötvények
- az ország gazdaságának zavartalan működéséhez szerez tőkét
- lejártá 2-3 évtől akár 20 évig is terjedhet
- a kárpótlási jegyek is ennek tekinthetők

A bankok szerepe a pénzforgalom alakulásában

- a bank olyan intézmény, amely a pénz és az értékpapírok forgalmát fogja össze

**1. folyószámlát biztosítanak az ügyfeleknek-
átutalhat arról**

- csekkel fizethet máshol

2. devizaszolgáltatók

3. hitelnyújtó

- **hitel: pénzügyi kölcsön**

- **utána kamatot kell fizetni (ez a hitel ára)**

- **lejáratára különböző lehet**

- **magánszemélynek, vállalkozásnak, államnak is**

nyújtható

4. pénzügyi tanácsadó szolgáltatás

4.3 értékpapírok forgalmát összefogják

A BANKOK SZEREPE A

- a bank olyan intézmény, amely a pénz és az értékpapírok forgalmát fogja össze

PÉNZFORGALOM

1. folyószámlát biztosítanak az ügyfeleknek- átutalhat arról

- csekkel fizethet máshol

2. devizaszolgáltatók

3. hitelnyújtó

- hitel: pénzügyi kölcsön

- utána kamatot kell fizetni (ez a hitel ára)

- lejáratára különböző lehet

- magánszemélynek, vállalkozásnak, államnak is

nyújtható

4. pénzügyi tanácsadó szolgáltatás

4. értékpapírok forgalmát összefogják

A TŐZSDE (A „PIACOK PIACA”)

- itt a termékek árát kizárólag a kereslet és kínálat viszonya határozza meg (csak itt van ilyen!)- nagyon szervezett intézmény- kizárólag az áru- és értékpapír kereskedők léphetnek be (tőzsdetagok)

- **2 fajtája van:**

- **Árutőzsde** - mezőgazdasági termények és termékek piaca érdekében hozták létre

    - a legnagyobb gabonátőzsde Chicagóban van   - még a Budapesti Árutőzsdére is hat

- **értéktőzsde**- értékpapírpia (értékpapírok kereskedelme zajlik itt)- értékpapír-kereskedők (brókerek) szövetsége   - a bróker közvetítő a vevő és az eladó között (ügynök)

- közvetítői díjat kap érte (előre meghatározott összeg vagy százalék)

    - a részvények árának alakulásából átlagindexet számolnak

- New York-i Értéktőzsdén, az ún. Dow Jones ipari indexet számolják

- az első 30, ún. elsőosztályú (vagyis megbízható és stabil) cég részvényárainak súlyozott átlaga   - a tőzsdén jegyzett cégek számában világelső (2200?)

    - Tokiói Értéktőzsde: 1600, de a részvények értéke nagyobb

    - Londoni Értéktőzsde: Európában az első

    - Budapesti Értéktőzsde: 1990 júniusa óta)

    - világszerte 80 országban működik értéktőzsde

    - központi értéktőzsde - regionális

A PÉNZ MOZGATJA A VILÁGOT ?

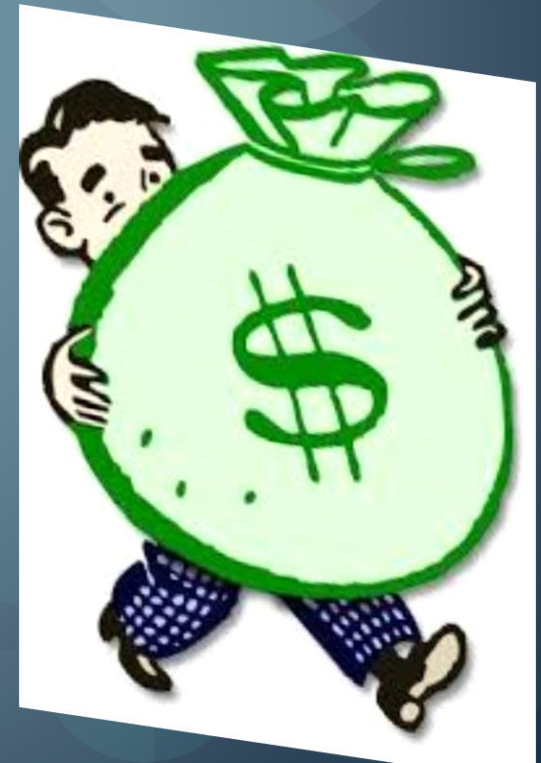
TK.27.O29.O.

MI A TŐKE?

- **Tőke:** minden olyan felhalmozott érték, ami a tulajdonosának rendszeres jövedelmet biztosít
- Országhatárokat átlépő értékek (pénz), amelyeknek tulajdonosai kamatot, profitot várnak. Lehet, tudás, képesség vagy más erőforrás

Ha a pénz tőkeként való működése átlépi az országhatárokat: nemzetközi tőkeáramlásról beszélhetünk.

Nemzetközi tőkeáramlások

1.) Pénzügyi átutalások

a.) hitelezés

b.) értékpapír-
kereskedelem,

c.) devizakereskedelem

2.) Működőtőke-befektetések (FDI)

Foreign = Külföldi

Direct = Közvetlen

Investment = Befektetés

Termelésbe irányul (közvetlen)

Tulajdonosi jogok!! (Min. 10%)

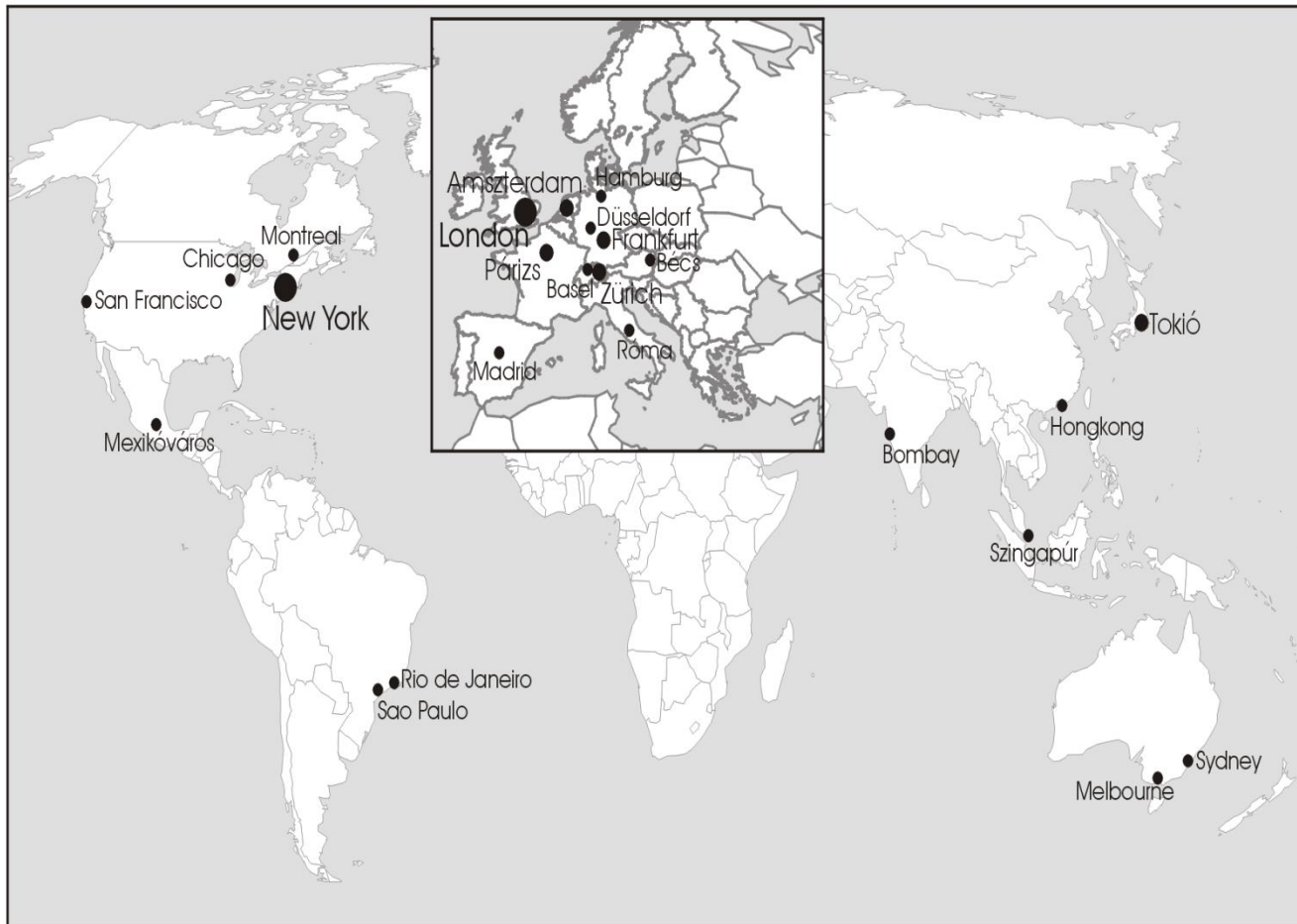
- **zöldmezős**

- **felvásárlás, fúzió (M&A)**

- **FDI (Foreign Direct Investment) – közvetlen külföldi működőtőke-beruházások**
- **Működőtőke:** az a tőke, amelyet a termelésbe (anyagi és nem anyagi szférába egyaránt) ruháznak be, ennek révén a befektető tulajdonosi jogokhoz és tőkejövedelemhez is jut!
- **Típusok:**
- **zöldmezős beruházások:** teljesen új beruházást hozunk létre, földet veszünk, építünk és dolgoztatunk
  - **M&A – fúziók, felvásárolások:** meglévő céget egy modernebb felvásárol, átépít, átképez. Napjainkban egyre több van belőle.

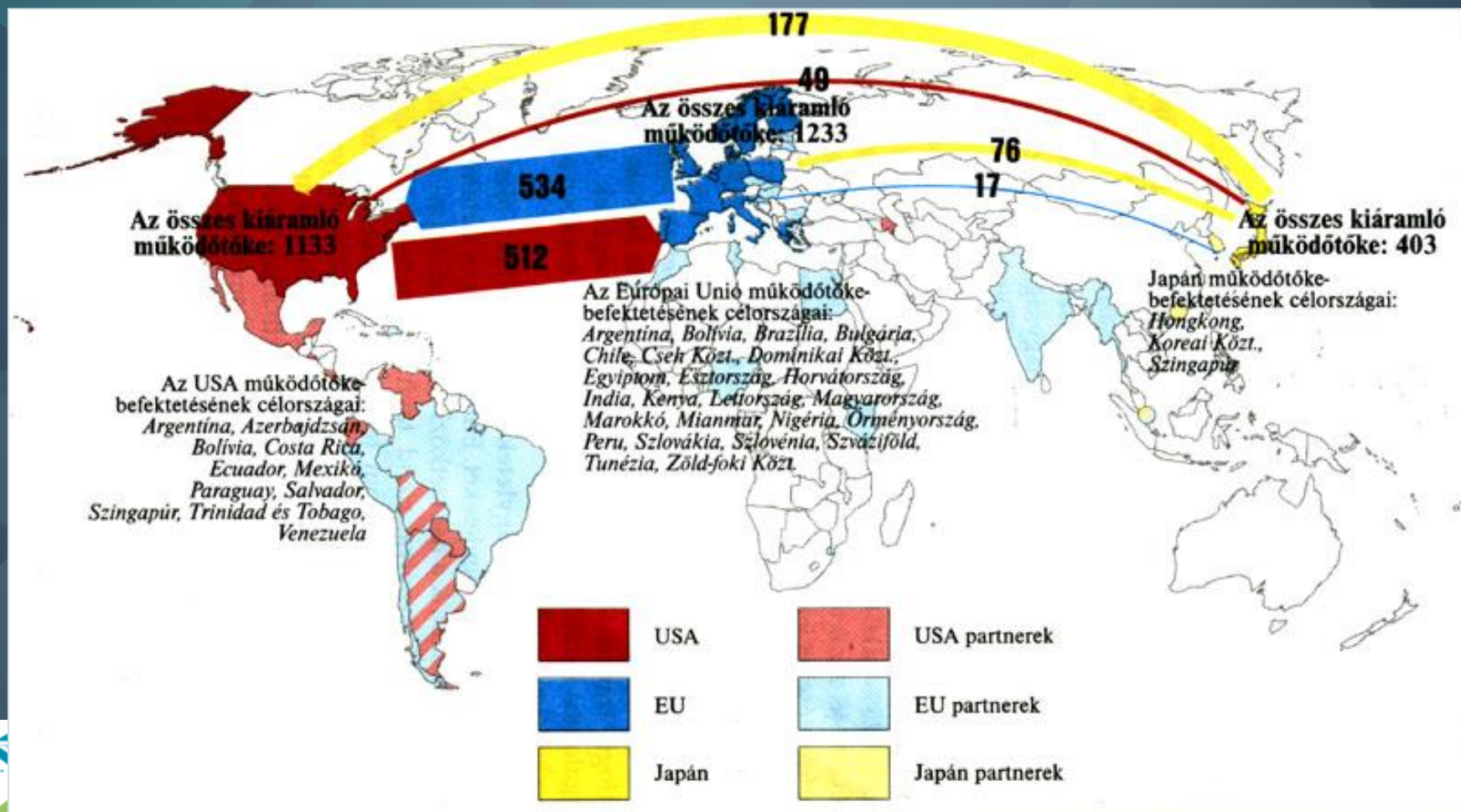
Nemzetközi tőkeáramlások térbeli szerveződése

A világ legfontosabb pénzügyi központjai

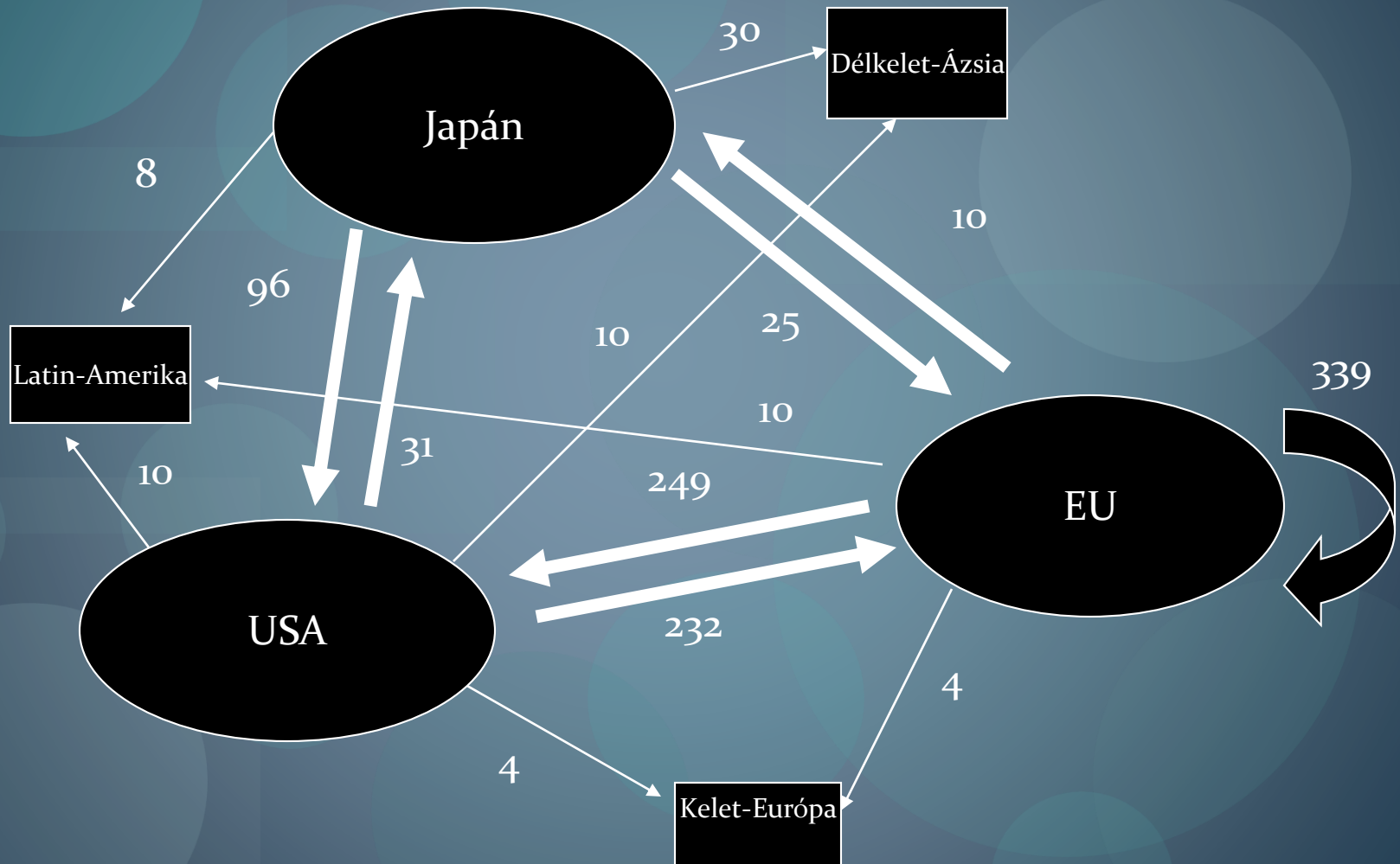

Beruházások regionális jellemzői

A működőtőke-befektetések legfontosabb irányai

FDI-Triád

A barnamezős beruházások alatt azt a folyamatot értjük, amikor a leromlott állapotú, többségében használaton kívüli, környezeti károkkal és tulajdonviszony-problémákkal terhelt területeket megtisztítják terheiktől, és elvégzik az új használati funkcióhoz szükséges infrastrukturális és funkcionális beruházásokat.

Pénzügyi tranzakciók a világkörül tk szövege

- tőzsde

A pénzügyek felügyelői

Világbank Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (IBRD)

A Világbank 1945-ben alakult meg. A Bank eredeti feladata az lett volna, hogy a világháború utáni újjáépítéshez hosszú lejáratú kölcsönöket nyújtson. Az Egyesült Államok által elindított Marshall-terv következtében viszont Európában nem volt jelentős igény e kölcsönökre, ezért a Világbank hamarosan új célpontot keresett: a fejlődő országok szükségleteinek kielégítését tűzte ki új célul.

IFC (Nemzetközi Pénzügyi Társaság)

Az IFC a Világbank Csoport magánszféra felé kinyújtott keze

Nemzetközi Valutaalap (IMF)

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 1945-ben jött létre, azzal a szándékkal, hogy rövid lejáratú kölcsönök alkalmazásával biztosítsa a rászoruló országok import-export egyensúlyát, a valutaárfolyamok stabilizálását

- OECD

Az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet - Organisation for Economic Cooperation and Development) 1961-ben alakult. Európa, Észak-Amerika és a csendes-óceáni térség 29 gazdaságilag legfejlettebb országainak tömörülése. A kereskedelem liberalizációjának egyik legjelentősebb élharcosa. A szervezet keretében több, beruházásokkal, nemzetek feletti vállalatokkal kapcsolatos egyezmény született.

- A Kereskedelmi Világszervezet (WTO)

A második világháborút és az ENSZ létrejöttét követően a nagyhatalmak úgy döntöttek, hogy megalapítják a Nemzetközi Kereskedelmi Szervezetet (ITO). A szándék az államok közötti kereskedelem előremozdítása volt. Mivel az Egyesült Államok szenátusa nem egyezett bele, a Nemzetközi Kereskedelmi Szervezetet nem jött létre. 1947-ben lépett életbe viszont a GATT (Általános Vámtarifa Egyezmény) azzal a céllal, hogy lebontsa az országok közötti árukereskedelem korlátait (kvótákat, vámokat és egyéb illetekeket). Az elmúlt évtizedekben a GATT a gazdasági globalizáció egyik alappillérévé vált. Az Uruguayi forduló során, 1994-ben döntöttek a Kereskedelmi Világszervezet, a WTO létrehozásáról. Rövid története alatt a WTO a világ egyik legerősebb nemzetközi intézményévé fejlődött. Széleskörű döntési jogokkal rendelkezik az árucikkekkel, szolgáltatásokkal, szellemi tőkével kapcsolatban.